

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา*

THE INVOLVEMENT OF PARENTS AND TEACHERS IN THE EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF MUNICIPAL EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTERS IN NAKHON RATCHASIMA CITY

มานพ ทองดี¹, สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา² และ งามอาจ เทียมกลาง³

Manop Thongdee¹, Suttisak Kaewjinda² and Ongart Thiamklang³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: manop232538@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 พฤษภาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 8 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 10 พฤษภาคม 2569

Received 5 May 2026; Revised 8 May 2026; Accepted 10 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูผู้สอนและผู้ปกครอง สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาปีการศึกษา 2568 จำนวน 191 คน แบ่งเป็น ครูผู้สอน จำนวน 15 คน และ

Citation:

* มานพ ทองดี, สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา และงามอาจ เทียมกลาง. (2569). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 4(3), 957-977.

Manop Thongdee, Suttisak Kaewjinda and Ongart Thiamklang. (2026). The Involvement Of Parents And Teachers In The Educational Administration Of Municipal Early Childhood Development Centers In Nakhon Ratchasima City. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 957-977.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผู้ปกครอง จำนวน 176 คน แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และ ค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า (ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย)

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือกับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน และด้านการสื่อสารกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัครด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน 2) ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน 3) ด้านการเป็นอาสาสมัคร 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ผู้ปกครอง, ครูผู้สอน, การบริหารการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research aims to 1) study the level of parental and teacher participation in the educational administration of municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima Municipality, and 2) compare the participation of parents and teachers in the educational administration of municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima Municipality, classified by position, educational level, and size of the early childhood development center. 3) To find ways for parents and teachers to participate in the educational administration of municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima City. The sample group used in this research consisted of 191 teachers and parents from municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima City, Nakhon Ratchasima Province, during the 2025 academic year, divided into 15 teachers and 176 parents. The research instrument used was a 5-level Likert scale questionnaire. The level of consistency was determined using statistical methods for data analysis, including frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed (results according to the research objectives and hypothesis testing):

1. The overall participation of parents and teachers in the educational administration of municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima Municipality was at a high level. When considering each aspect, it was found that: All aspects were practiced at a high level. The aspect with the highest average score was communication with schools, followed by volunteering, home-based childcare training, home-based learning, and participation in decision-making, respectively. The aspect with the lowest average score was collaboration with the community.

2. A comparison of opinions regarding the participation of parents and teachers in the administration of municipal early childhood development centers

in Nakhon Ratchasima Municipality, categorized by position, showed statistically significant differences at the .05 level overall, except for home-based childcare training and school communication, which did not show significant differences. However, when categorized by educational level, there were statistically significant differences at the .05 level overall. Except for volunteering, home-based learning, participation in decision-making, and community collaboration, there were no significant differences. When categorized by school size, overall differences were statistically significant at the .05 level, except for volunteering, home-based learning, participation in decision-making, and community collaboration, which showed no significant differences.

3. Guidelines for parental and teacher participation in the administration of municipal early childhood development centers in Nakhon Ratchasima City consist of 6 areas: 1) Home-based childcare and training; 2) Communication with the school; 3) Volunteering; 4) Home-based learning; 5) Participation in decision-making; and 6) Collaboration with the community.

Keywords: Participation, Parents, teachers, Educational administration, Early childhood development center

บทนำ

การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้า และพัฒนาในด้านต่างๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศทำได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และรวดเร็ว ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย ซึ่งจะต้องมีหน่วยงานจากภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินงาน เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญในการกำหนดแนวทางการ

จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ มาตราที่ 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ คือ ผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน บ้าน และสังคมพร้อมกันไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้องสื่อความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมไทยได้ ทราบว่าการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่และตลอดเวลาการเรียนรู้จากบ้านและโรงเรียนจะสร้างพลังการเรียนรู้ทั้งทางด้านปัญญา และอารมณ์ควบคู่กันไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2545)

ที่มาและความสำคัญของปัญหา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมการเรียนรู้ งานศึกษาทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาโดย James Heckman ชี้ให้เห็นว่า การลงทุนในช่วงปฐมวัยให้ผลตอบแทนทางสังคมสูงกว่าการลงทุนในช่วงวัยอื่น เนื่องจากเป็นช่วงที่สมองมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมจะช่วยลดปัญหาสังคมในระยะยาว ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพจึงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทยได้กำหนดหลักการและทิศทางการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะมาตราเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา ต่อมา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครอบครัว ต้องร่วมมือกันในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างบูรณาการ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาเด็กไม่ใช่หน้าที่ของสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัยผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะในเขตเทศบาลขนาดใหญ่ เช่น นครราชสีมา ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นสังคมเมืองที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครนครราชสีมาทำหน้าที่ให้การดูแล พัฒนา และเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษา

การบริหารจัดการศูนย์ดังกล่าวจึงต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย นโยบายท้องถิ่น และความคาดหวังของผู้ปกครองในชุมชนเมืองที่มีการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงสูง แม้ว่านโยบายและกฎหมายจะกำหนดให้การบริหารการศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครูผู้สอนมีส่วนร่วม แต่ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจำกัดอยู่เพียงการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศูนย์กำหนด การสื่อสารระหว่างศูนย์กับครอบครัวเป็นแบบทางเดียว หรือครูผู้สอนมีบทบาทในเชิงปฏิบัติการมากกว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายระดับศูนย์ ปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบในทางวิชาการ โดย Sherry Arnstein ได้เสนอ “บันไดการมีส่วนร่วม” (Ladder of Citizen Participation) ซึ่งแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็นหลายขั้น ตั้งแต่การถูกชักนำ การรับฟังความคิดเห็น ไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง แนวคิดดังกล่าวช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับใด และเป็นการมีส่วนร่วมเชิงสัญลักษณ์หรือเชิงอำนาจ ในทำนองเดียวกัน Cohen & Uphoff ได้เสนอกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นกรอบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการกำหนดแผนพัฒนาศูนย์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินคุณภาพภายใน สำหรับบริบทการศึกษาปฐมวัยโดยเฉพาะ Joyce Epstein ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 ประเภท ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การสื่อสาร การอาสาสมัคร การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการประสานความร่วมมือกับชุมชน แนวคิดนี้สะท้อนว่าการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นความสัมพันธ์แบบหุ้นส่วน (partnership) ระหว่างบ้านและสถานศึกษา ไม่ใช่เพียงการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเป็นครั้งคราว ในมิติการบริหารจัดการ แนวคิด POSDCORB ของ Luther Gulick อธิบายหน้าที่การบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหาร

บุคลากร การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดทำงบประมาณ หากนำกรอบนี้มาวิเคราะห์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะพบว่าผู้ปกครองและครูผู้สอนสามารถมีบทบาทในหลายขั้นตอน เช่น การร่วมวางแผนกิจกรรม การให้ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ สนับสนุน หรือการร่วมประเมินผลการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจำนวนหนึ่งสะท้อนว่า การบริหารยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อยู่ในฝ่ายบริหาร และการเปิดพื้นที่ให้ผู้ปกครองและครูผู้สอนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงยังไม่เป็นระบบ โดยเฉพาะในเขตเมืองขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนด้านโครงสร้างองค์กรและภาระงานของครู การศึกษาการมีส่วนร่วมในบริบทเฉพาะของเทศบาลนครนครราชสีมา จึงมีความจำเป็นเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์จริง และเสนอแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลให้บทบาทของผู้ปกครองเปลี่ยนแปลงไป ผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงขึ้นต่อคุณภาพการศึกษา ต้องการข้อมูลที่โปร่งใส และต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กของตนเอง ขณะเดียวกัน ครูผู้สอนต้องปรับตัวต่อแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก และการบริหารที่เปิดกว้าง หากระบบการบริหารไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างบ้านกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครนครราชสีมา จึงมีความสำคัญในหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับปฐมวัย มิติด้านนโยบาย เพื่อสนับสนุนการกำหนดแนวทางการบริหารของเทศบาลให้สอดคล้องกับกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล มิติด้านปฏิบัติ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน มิติด้านสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์จากผู้ปกครองและครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครนครราชสีมา เพื่อนำผลการวิจัยไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

เทศบาลนครนครราชสีมา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดจำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่ 1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสวนหม่อน 2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ 3. ศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กเคหะประชาสามัคคี 4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านหลักร้อย 5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล 1 บุรพาวิทยากร 6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล 2 วัดสมอราย โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีหน้าที่ในการคัดเลือกสถานที่จัดตั้งศูนย์ ปรับปรุงดูแลรักษาอาคารให้เหมาะสมกับการพัฒนาเด็ก คัดเลือก ควบคุม ดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก พิจารณาคัดเลือกเด็กที่เข้ามารับบริการในศูนย์ โดยมีผู้ดูแลเด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่จะส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัยและการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมืองค์การบริหารส่วนตำบลเสาดเดียวเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านรวมทั้งสนับสนุนงบประมาณตามกิจกรรมที่ได้รับถ่ายโอนตามนโยบายของรัฐบาล จากสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เทศบาลนครนราธิวาส มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จำนวน 6 ศูนย์ จากการประชาคมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ศูนย์ พบปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน คือ

- 1) คณะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจน้อยในเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจและเอาใจใส่ในน้อยในเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพียงแต่ดำเนินการตามกฎหมายกำหนด การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงไม่มีชุมชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 2) สภาพความพร้อมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการประชุมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในการร่วมกำหนดทิศทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำกัดด้วยเวลา และเงื่อนไขอื่นที่ต้องเอาเวลาไปประกอบอาชีพของตนเอง การเสียสละเวลาให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีขีดจำกัด และไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการร่วมบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) ผู้ปกครองเด็กในเขตบริการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ฐานะค่อนข้างยากจน ทั้งลูกหลานให้อยู่กับตายาย ขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเพราะไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ทำให้ชุมชนขาดความพร้อมที่จะสนับสนุนการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของการศึกษา และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องมีส่วนร่วมและมีส่วนได้เสียกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองบางส่วนมีทัศนคติไม่ดีต่อบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้ขาดความร่วมมือที่ดี
- 4) การบริหารงานทั่วไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาในการบริหารจัดการองค์กรและบทบาทในการประสานงาน ชุมชนขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การแสวงหาทรัพยากร การดำเนินงาน และร่วมประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพราะการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของชุมชน ฉะนั้นแล้วถ้าชุมชนไม่ร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ไม่สามารถดำเนินงานได้

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษาที่ทำงานดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนเพื่อเป็นการดึงผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นพื้นฐานในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระตุ้นบรรยากาศการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอนให้เป็นไปตามนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหาร การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 382 คน แบ่งเป็น ครูผู้สอน จำนวน 30 คน และผู้ปกครอง จำนวน 352 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองสังกัด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 191 คน

แบ่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 15 คน และผู้ปกครอง จำนวน 176 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารเทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเกี่ยวข้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อนายกเทศมนตรีนครราชสีมา

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 382 ชุด ความคลาดเคลื่อนที่ 0.05%

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ (ถ้าต้องจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบ)
- 4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 4.6 ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพในการจัดการศึกษาของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.1 t- test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือกับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน และด้านการสื่อสารกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน 2) ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน 3) ด้านการเป็นอาสาสมัคร 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้าน

การเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือกับชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานศึกษาในระดับที่เข้มแข็ง และสามารถพัฒนาไปสู่รูปแบบความร่วมมือเชิงระบบได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ พิมพ์ดี ธัญพิชชญา (2021) ที่ใช้กระบวนการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Process) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน และพบว่าหลังดำเนินโครงการ ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) รวมทั้งสอดคล้องกับงาน Kinship Involvement in Thailand (2025) ซึ่งพบว่าเครือข่ายในครอบครัวไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตสังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยเฉพาะในครอบครัวระดับเศรษฐกิจกลาง-ล่าง แสดงให้เห็นว่าการอบรมดูแลเด็กที่บ้านไม่ได้จำกัดเฉพาะบิดามารดา แต่รวมถึงเครือญาติในระบบครอบครัวขยาย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา

2.1 จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูตระหนักและให้ความสำคัญกับบทบาทของครอบครัวในการสนับสนุนพัฒนาการเด็ก และเห็นความจำเป็นของการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Epstein's 6 Types of Involvement ที่ ชมมริดา ยาแก้ว และคณะ นำมาใช้ศึกษา โดยเฉพาะมิติ Parenting และ Communicating ที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบ้านและสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาระดับนานาชาติ Responsive Early Childhood Parenting (2025) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีผลเสริมกันต่อผลลัพธ์ของเด็ก ครูจึงอาจมีมุมมองเชิงวิชาชีพที่ตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือดังกล่าวมากเป็นพิเศษในทางกลับกัน ด้านการเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการร่วมมือกับชุมชนและการเรียนรู้ที่บ้าน ซึ่งมีค่าความแตกต่างค่อนข้างสูง สะท้อนว่าผู้ปกครองมองว่าตนเองมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมเชิงปฏิบัติและความร่วมมือระดับชุมชนมากกว่าที่ครูประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดี ธัญพิชชญา (2021) ที่พบว่าการเสริมพลังอำนาจแก่ชุมชนทำให้ผู้ปกครองมีบทบาทและความมั่นใจในการส่งเสริม

พัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งสอดคล้องกับงานของปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ (2024) ที่พบว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดประสบการณ์แบบ “3 ดี” ในศูนย์เด็กเล็ก จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามตำแหน่งชี้ให้เห็นว่า แม้ทั้งครูผู้สอนและผู้ปกครองจะเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในระดับมาก แต่มีความแตกต่างในมิติของบทบาทและมุมมอง โดยครูให้ความสำคัญกับบทบาทการสื่อสารและการกำกับดูแลเชิงวิชาชีพ ขณะที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ การตัดสินใจ และความร่วมมือกับชุมชน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่ชี้ว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจร่วม (shared understanding) และออกแบบระบบบริหารจัดการที่บูรณาการบทบาทของทั้งสองฝ่ายอย่างสมดุล เพื่อให้การบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนสูงสุด

2.2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้านด้านการสื่อสารกับโรงเรียน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดี ธัญพิชชญา (2021) ที่พบว่าภายหลังการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจซึ่งมักสัมพันธ์กับระดับการศึกษา มีผลต่อคุณภาพของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะ ที่อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถพิจารณาได้หลายมิติ ทั้งการสื่อสารการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน และการตัดสินใจ ซึ่งแต่ละมิติจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมและศักยภาพของผู้ปกครองแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณาตยา แถวพันธ์ (2024) ที่พบว่าโปรแกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างบ้านกับโรงเรียน และทำให้เด็กมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ผู้ปกครองที่มีพื้นฐานการศึกษาสูงมักมีความมั่นใจในการประสานงานและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาได้มากขึ้น

2.3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดเล็กมักมีความใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ปกครอง ทำให้การติดต่อสื่อสารและ

การดูแลเด็กในชีวิตประจำวันทำได้ง่าย ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่ มีทรัพยากร บุคลากร และเครือข่ายความร่วมมือมากกว่า จึงเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในรูปแบบ ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ (2024) ที่พบว่า การ จัดประสบการณ์แบบ 3 ดี จะประสบความสำเร็จได้จากการสนับสนุนของชุมชนและทรัพยากร ในพื้นที่ ซึ่งมักพบเด่นชัดในศูนย์ที่มีความพร้อมด้านเครือข่ายความร่วมมือ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานของ สงแก้ว และคณะ (2023) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์เครือข่าย การศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และมีความร่วมมือจาก หลายภาคส่วนในขณะเดียวกัน ผลที่พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีความโดดเด่นด้านความ ใกล้ชิดและการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะ ที่เสนอว่าการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะด้านการสื่อสารและการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน มัก เกิดขึ้นได้ดีในบริบทที่ผู้ปกครองเข้าถึงครูได้ง่ายและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา

3.1 ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนคร นครราชสีมา มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ได้แก่ 1) การอบรมดูแล เด็กที่บ้านเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 2) ผู้ปกครองมีบทบาทในการเอาใจใส่ความเป็นอยู่ สุขภาพ และความปลอดภัยของเด็กอย่าง ใกล้ชิด 3) การปลูกฝังระเบียบวินัยช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบและจัดการตนเองได้ดี 4) การ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เด็กเติบโตเป็นคนดีของสังคม 5) การสนับสนุนด้านการเรียนรู้ ที่บ้านช่วยเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 6) การสื่อสารที่ดีในครอบครัวช่วยให้เด็กกล้า แสดงออกและมีสุขภาพจิตที่ดี 7) ผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงบวกของ เด็ก 8) การดูแลการใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง 9) การส่งเสริมทักษะชีวิต ทำให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และ 10) ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดี ธัญพิชญา (2021) กรณีศึกษา ตำบลนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการผสมผสาน Empowerment Process ระบุว่าชุมชนร่วมแนะนำเรื่องอาหารเสริมให้เด็กแรกเกิดและหลัง

ดำเนินโครงการ ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

3.2 ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้ปกครองติดตามช่องทางประชาสัมพันธ์ของศูนย์เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้ปกครองสามารถติดต่อครูได้สะดวกเมื่อมีข้อสงสัย 3) การสื่อสารระหว่างครู – ผู้ปกครอง มีความชัดเจนและเป็นระบบ 4) ผู้ปกครองสามารถติดต่อครูได้สะดวกเมื่อมีข้อสงสัย 5) ครูให้ข้อมูลพัฒนาการของเด็กแก่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ 6) ศูนย์เด็กเล็กเปิดช่องทางให้ผู้ปกครองเสนอความคิดเห็นได้หลายรูปแบบ 7) ศูนย์เด็กเล็กตอบรับข้อเสนอแนะของผู้ปกครองอย่างเหมาะสม 8) ผู้ปกครองรู้สึกที่สามารถสื่อสารปัญหาต่าง ๆ กับครูได้อย่างเปิดใจ 9) ศูนย์เด็กเล็กประชุมผู้ปกครองตามกำหนดและมีประสิทธิภาพ 10) ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็กได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ (2024) พื้นที่ศึกษาศูนย์เด็กเล็กบ้านหนองกุดแคน จังหวัดนครพนม รายละเอียด ใช้ CIPPIEST Model ประเมินภาพปัจจุบัน-ที่พึงประสงค์ พบว่า "สื่อดี, พื้นที่ดี, ภูมิดี" ได้รับการประเมินในระดับดีมาก และชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการจัดประสบการณ์

3.3 ด้านการเป็นอาสาสมัคร จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการเป็นอาสาสมัคร ได้แก่ 1) ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมในบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มุมอ่านหนังสือ โต๊ะทำงาน 2) ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้ปกครองให้คำแนะนำและช่วยอธิบายบทเรียนเมื่อเด็กไม่เข้าใจ 4) ผู้ปกครองสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ เช่น หนังสือแบบฝึกหัด หรือสื่อออนไลน์ที่เหมาะสม 5) ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน 6) ผู้ปกครองกำหนดเวลาเรียนและเวลาเล่นอย่างเหมาะสม 7) ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนและพัฒนาการทางวิชาการของเด็ก 8) ผู้ปกครองกระตุ้นให้เด็กใฝ่รู้และตั้งคำถามในสิ่งที่สนใจ 9) ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนรู้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำอาหาร การปลูกผัก และ 10) ผู้ปกครองชื่นชมและให้กำลังใจเมื่อเด็กประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดี ธัญพิชญา (2021) กรณีศึกษา ตำบลนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผสมทฤษฎี Empowerment Process ระบุว่าชุมชนร่วมแนะนำเรื่องอาหารเสริมให้เด็กแรกเกิด และหลังดำเนินโครงการ ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

3.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครราชสีมามีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ 1) ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมในบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มุมอ่านหนังสือ โต๊ะทำการบ้าน 2) ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้ปกครองให้คำแนะนำและช่วยอธิบายบทเรียนเมื่อเด็กไม่เข้าใจ 4) ผู้ปกครองสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ เช่น หนังสือ แบบฝึกหัด หรือสื่อออนไลน์ที่เหมาะสม 5) ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน 6) ผู้ปกครองกำหนดเวลาเรียนและเวลาเล่นอย่างเหมาะสม 7) ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนและพัฒนาการทางวิชาการของเด็ก 8) ผู้ปกครองกระตุ้นให้เด็กใฝ่รู้และตั้งคำถามในสิ่งที่สนใจ 9) ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนรู้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำอาหาร การปลูกผัก และ 10) ผู้ปกครองชื่นชมและให้กำลังใจเมื่อเด็กประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณาตยา แก้วพันธ์ (2024) พื้นที่ศึกษา โรงเรียนบ้านโนนหนองส้ม ผลการวิจัย โปรแกรมเสริมสร้างประสบการณ์ผ่านผู้ปกครองช่วยเพิ่มความไว้วางใจในครู และเด็กมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่พึงประสงค์

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครราชสีมามีแนวทางในการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ 1) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน 2) ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมตัดสินใจในกิจกรรมหรือโครงการของโรงเรียน 3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางพัฒนาสถานศึกษา 4) ผู้ปกครองร่วมพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับโรงเรียน 5) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) ผู้ปกครองร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน 7) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8) ผู้ปกครองร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของโรงเรียน 9) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และ 10) ผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมกันตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ (2024) พื้นที่ศึกษา ศูนย์เด็กเล็กบ้าน

หนองกุดแคน จังหวัดนครพนม รายละเอียด ใช้ CIPPIEST Model ประเมินภาพปัจจุบัน-ที่พึงประสงค์ พบว่า "สื่อดี, พื้นที่ดี, ภูมิดี" ได้รับการประเมินในระดับดีมาก และชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการจัดประสบการณ์

3.6 ด้านการร่วมมือกับชุมชน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ 1) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน 2) ผู้ปกครองประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานในชุมชน 3) ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับชุมชน 4) ผู้ปกครองสนับสนุนทรัพยากรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) ผู้ปกครองร่วมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียน 6) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชนร่วมกับโรงเรียน 7) ผู้ปกครองช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนสู่ชุมชน 8) ผู้ปกครองร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการดูแลพฤติกรรมนักเรียน 9) ผู้ปกครองสนับสนุนการจัดโครงการบริการสังคมหรือบำเพ็ญประโยชน์ และ 10) ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ดี ธัญพิชฌญา (2021) กรณีศึกษา ตำบลนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร สรุป ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผสมทฤษฎี Empowerment Process ระบุว่าชุมชนร่วมแนะนำเรื่องอาหารเสริมให้เด็กแรกเกิด และหลังดำเนินโครงการ ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) และ ปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ (2024) พื้นที่ศึกษา ศูนย์เด็กเล็กบ้านหนองกุดแคน จังหวัดนครพนม รายละเอียด ใช้ CIPPIEST Model ประเมินภาพปัจจุบันที่พึงประสงค์ พบว่า "สื่อดี, พื้นที่ดี, ภูมิดี" ได้รับการประเมินในระดับดีมาก และชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการจัดประสบการณ์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการเป็น

อาสาสมัคร ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือกับชุมชน 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จำแนกตาม ตำแหน่งโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน และด้านการสื่อสารกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นอาสาสมัครด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชนไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการอบรมดูแลเด็กที่บ้าน 2) ด้านการสื่อสารกับโรงเรียน 3) ด้านการเป็นอาสาสมัคร 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ 1. ส่งเสริมการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และโครงการต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและชุมชนอย่างแท้จริง 2. พัฒนารูปแบบการสื่อสารและความร่วมมือหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำข้อมูลไปปรับปรุงระบบการสื่อสารระหว่างศูนย์ฯ กับผู้ปกครอง เช่น การประชุมผู้ปกครอง การใช้สื่อออนไลน์ หรือสมุดสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและเสริมสร้างความร่วมมือในการดูแลพัฒนาเด็ก 3. ใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอน ตลอดจนใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณาดยา แฉวพันธ์. (2024). พื้นที่ศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนหนองสิม โปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างประสบการณ์เด็กปฐมวัยที่บ้าน.
- ปิ่นแก้ว จิตรโคตร และคณะ. (2024). พื้นที่ศึกษา: ศูนย์เด็กเล็กบ้านหนองกุดแคน จังหวัดนครพนม การประเมินการจัดประสบการณ์แบบ 3 ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.
- พิมพ์ดี ธัญพิชฌนา. (2021). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ.
- สงแก้ว ณ., อ่อนคง ส., วีระพรกานต์ บ. (2023). พื้นที่ศึกษา: ศูนย์เครือข่ายการศึกษา เขตพื้นที่นครศรีธรรมราช เขต 2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย.
- Kinship involvement in Thailand. (2025). การใช้ข้อมูล MICS–Thailand 2022 สํารวจบทบาทของเครือญาติในพัฒนาการเด็ก
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Responsive early childhood parenting, preschool enrollment, and student outcomes. (2025). การใช้ข้อมูล TIMSS 2019 วิเคราะห์ทั่วโลก (52 ประเทศ) via HLM พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในวัยปฐมวัย